

Vluchtelingenkampen dodelijker dan moeder-vulkaan

ZAMBALES — Na de uitbarsting van de vulkaan Pinatubo zijn er al meer doden gevallen in de evacuatiecentra, dan tijdens de kraterexplosie zelf. Ziekten zoals mazelen, buikloop, bronchitis, malaria en uitdroging zijn schering en inslag in de kampen. De Aetas, de oorspronkelijke bevolking van de Pinatubo, is het ergst getroffen.

De Aeta-stam behoort tot wat men op de Filippijnen de „Negrito groepen” noemt. Terwijl de meeste Negrito's uitsterven en hun oorspronkelijke cultuur verliezen, hebben de Pinatubo Aetas tot vorig jaar hun traditionele manier van leven kunnen behouden en steeg hun aantal lichtjes. Ze waren tot voor de uitbarsting in staat te leven op de hellingen van de berg.

Omwille van de eruptie, moesten ze hun „moeder” de berg Pinatubo verlaten. Slechts zelden hadden ze contact met wat zij de „laaglanders” noemen.

De Aetas woonden oorspronkelijk in het bosrijk gebied op de laaglanden, maar werden door de geschiedenis heen verdreven naar de bergen. Eerst opgejaagd door de Maleiers, daarna door de Spanjaarden.

Katutubos

Ze noemen zichzelf Katutubos en zien er echt als Negrito's uit: kroeshaar, kleine gestalte en een donkerbruine huid. Het animisme vormt hun religie: rotsen, bomen, planten én de vulkaan hebben voor hen een ziel. Hun totaal aantal wordt op 20.000 tot 30.000 geschat. De helft daarvan leefde tot voor de uitbarsting op traditionele Aeta-manier.

Verspreid over de berghellingen vormden ze kleine dorpjes bestaande uit twee tot vijf families. Tijdens het oogstseizoen bouwden ze tijdelijke verblijfplaatsen aan de velden waar ze rijst en zoete aardappelen verbouwden. Maar dat

deden ze alleen bij voedselgebrek, want hun voornaamste bezigheid bleef het jagen en verzamelen van wat de natuur hen aanbood: riviervis uit de bergstromen, wild zwijn en wilde herten. Een Aeta-maaltijd bestond meestal uit rijst, en bijgerechten zoals wilde bananen, kip, vogels of vleermuizen.

Gewassen cultiveerden ze slechts tot er voldoende reserve-voedsel voor het dorp of de familie voorhanden was. In mei plantten ze soms wel eens bonen, dichtbij natuurlijk gegroeide bomen, zodat de bonenranken er bij het uitkomen vanzelf in opklommen. Niet verwonderlijk dus dat ze nu de grootste moeite hebben om zich aan te passen aan zowel de mensen als de gebieden waarin ze geplaatst werden na de uitbarsting.

Tiplok, een Aetas, zegt dat het grootste probleem het soort van voedsel dat ze ontvangen is. Het eten dat we krijgen is

„Mabaho” zegt hij, wat zoveel betekent als „het stinkt”. „De Pinatubo is onze god, de bomen en struiken onze beschermers, de kruiden en knollen ons medicijn, de zon, de sterren en de wind onze gids”, voegt hij eraan toe.

Vandaag worden de Aetas in herbewoningsgebieden gedreven. Ze missen hun vertrouwde omgeving, en hun gewoonten. Maar ze moeten om te overleven meedraaien in het voor hen stresserende leven van de „laaglanders”. Daar waar ze zich in het verleden wisten te handhaven in de bergen, sterven ze nu langzaam.

Velen van hen trokken terug de bergen in om na een tijdje moedeloos terug te komen. De Pinatubo, hun geliefde moeder, heeft hun levensterrein omgeschapen tot een onherbergzaam gebied, waar zelfs de Aetas niet meer kunnen overleven.

F.V.Z